

EN VULKANSK SUVENIR

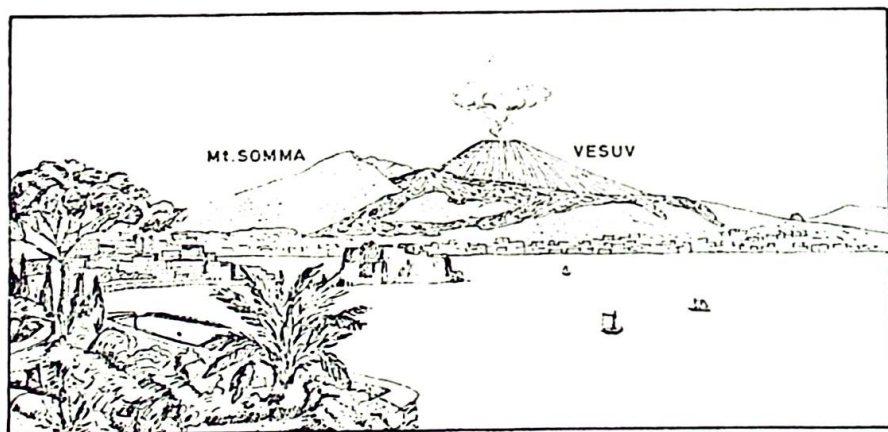
Geologisk museum eier en del prøver av mer suvenirpreget karakter. I avdelingen for alminnelig geologi er det stilt ut to slike prøver, et stykke lava og et vinglass.

Vinglasset viser tydelige spor etter å ha vært utsatt for sterk varme. Det ble delvis smeltet under utbruddet av vulkanen Mont Pelée på øya Martinique i Vestindia i 1902. Glasset er fra byen St. Pierre som ble ødelagt under utbruddet.

Lavaprøven som ligger ved siden av vinglasset, er fra vulkanen Vesuv. Den skiller seg ut fra de øvrige lavaprøver ved at det er presset en mynt inn i lavaen. Mynten må være presset inn mens steinen ennå var flytende. Mynten viser at vi her har en størkningsbergart, og den gir også opplysninger om steinens alder.

Den utstilte lava er fra Vesuvus utbrudd i 1844. Vesuv hadde en aktiv periode i årene 1841 til 1850. Uroperioden begynte med at det ble slynget steiner ut av krateret, det var om høsten 1841. I 1843 begynte det å strømme ut lava. Lavautbruddene fortsatte i 1844. Den utstilte prøve er fra denne virksomhet. Lavaen strømmer ned langs vulkanens sider som mørke "elver", og prøven må være tatt fra en slik lavastrøm.

Den vulkanske aktivitet fortsatte i de følgende år med hyppige lava- og askeutbrudd. Askeregnet var til dels så betydelig at det skadet markene omkring vulkanen. Virksomheten kulminerte våren 1850 med store lava-utbrudd og voldsomme eksplosjoner. Under uroperioden ble det dannet to dype kraterer i Vesuv.

Vår tegning viser Vesuv omkring århundreskiftet. Lavastrømmene som ble dannet på 1800-tallet er tegnet inn.

En undersøkelse i Geologisk museums magasiner viste at vi har flere lavaprøver med mynter fra Vesuv. Ytterligere en prøve var datert utbruddet i 1844. Mynten er lite slitt og viser kong Ferdinand I. Han var konge av Napoli og Sicilia og regjerte i første halvdel av 1800-tallet. En annen prøve er sannsynligvis fra samme utbrudd. I den er to mynter presset inn, slik at vi kan se både myntens avers og revers.

Dessuten har vi to yngre prøver med mynter hvor kong Viktor Emanuel III av Italia er avbildet. Han regjerte fra 1900 til 1946. Disse prøver er også fra Vesuv, men nærmere opplysninger om hvilket utbrudd de stammer fra mangler. De er mottatt som gave sammen med en alminnelig lavaprøve.

Magasinmaterialet av Vesuvlava med mynter er stilt ut i godbitmonteren ved inngangen til Geologisk museum. Her er også stilt ut to glassrør med aske og grovere vulkansk materiale fra Vesuvs utbrudd i 1906. Utbruddet i 1906 var et av vulkanens større utbrudd. Også disse prøver har et suvenirpreg. De er delt inn i avdelinger fylt med finere og grovere materiale som falt ned i dagene 8. til 14. april 1906.

Ivar Hernes

Særtrykk fra Bergens Tidende 11. januar 1969. Hentet fra "Godbiter fra samlingene" nr. 36 1969, utgitt av Universitetet i Bergen.
